

EFIKASNOST FIBRINOLITIČKE TERAPIJE KOD BOLESNIKA SA AKUTNIM ISHEMIČNIM MOŽDANIM UDAROM

Tatjana Bošković-Matić, Gordana Tončev, Svetlana Miletić-Drakulić, Zorica Knežević i Aleksandar Gavrilović
Klinika za Neurologiju, Klinički Centar Kragujevac

SAŽETAK

Moždani udar je među vodećim uzrocima smrti u svetu na drugom mestu, a prvi je uzrok smrtnosti u bolničkim uslovima u Srbiji. Sistemska trombolitička terapija u prva 3 sata od nastanka akutnog ishemičnog moždanog udara (AIMU) u Kliničkom centru Kragujevac primenjena je prvi put 15. maja 2006. godine.

Cilj rada je procena efikasnosti fibrinolitičke terapije kod bolesnika sa ishemijskim moždanim udarom u prva tri sata od pojave simptoma bolesti.

Metode: Analizirani su bolesnici koji su u četvorogodišnjem periodu primili fibrinolitičku terapiju na Klinici za neurologiju Kliničkog centra Kragujevac. Dijagnoza AIMU je postavljena na osnovu kliničke slike i kompjuterizovane tomografije (KT) mozga. Neurološki deficit je procenjivan NIHSS skorom pre terapije, u toku i nakon 24 sata od terapije. Kod svih pacijenata je u daljem lečenju urađen kontrolni KT endokranijuma, kolor dopler krvnih sudova vrata i većinom magnetna rezonanca (MRI) endokranijuma, kao i ostala dijagnostika, podrazumevajući laboratorijske osnovne analize, imunoserološka i po potrebi ostala ispitivanja. Procena funkcionalnog oporavka posle 30 i 90 dana vršena je pomoću modifikovane Ranking skale i Barthelovog indeksa.

Rezultati: Od 1. maja 2006. godine do 30. aprila 2010. godine hospitalizovano je 3155 bolesnika (1644 muškarca i 1511 žena) sa dijagnozom AIMU. Prosečna starost bolesnika sa AIMU bila je $69,30 \pm 11,14$ godina. Smrtni ishod je imalo 29,40% bolesnika. Fibrinolitičku terapiju primilo je 32 bolesnika prema dogovorenim kriterijumima, što čini 1,01 % svih AIMU u četvorogodišnjem periodu. Procenat bolesnika koji su primili fibrinolitičku terapiju bio je najveći u 2008. godini (1,3%) a najmanji u 2010. godini kada (u prva četiri meseca) nijedan bolesnik nije primio ovu terapiju. Prosečna starost bolesnika koji su primili fibrinolitičku terapiju bila je 60,58 godina. Muškarci su činili 56,25% (18 bolesnika). Prosečni NIHSS skor pre terapije bio je $14,22 \pm 4,5$; nakon terapije $9,5 \pm 3,9$; a $5,7 \pm 2,2$ nakon 24 sata od terapije. Nakon 3 meseca 71,87% bolesnika je bilo funkcionalno osposobljeno za aktivnosti dnevnog života. Smrtnost je u ovoj grupi bolesnika bila 6,25%. Uzrok smrti nije bio neurološkog porekla. Terapija se dobro podnosila. Zabeležena su 2 intracerebralna hematoma kao posledica terapije, oba klinički asimptomatska.

Zaključak: Naši rezultati su pokazali bolji oporavak bolesnika sa AIMU koji su primili intravensku fibrinolizu.

Cljučne reči: moždani udar; ishemijski mozak; moždano krvarenje; terapija; fibrinolitički agensi.